

rendi határozatok értelmében: először a nyilvános működéstől, másodsor a külvilággal való érintkezéstől. S nem kétséges, hogy mindkét közbelépésnek megvolt az akkori rendi keretek között az érthető háttere.

Az első esetben nem is annyira Roger tanításai, mint inkább a skolasztikával való szembehelyezkedése, az akkori nagynevű magiszterek osztorozása és sértegetése váltotta ki büntetését, hiszen éppen akkoriban támadtak a renden belül olyan filozófusok és teológusok, akiknek művei és tanításai az egyház hivatalos elítélését vonták maguk után. Okkal vagy ok nélkül, de ezek közé a „gyanús” személyek közé sorolták Rogert is és meg akarták akadályozni, hogy a rendnek ő is ártalmára legyen.

A második esetben másról volt szó. Akkor éppen új eszközeinek felalálása, varázslatosnak vélt kísérletei ütköztek a ferences rend egy másik áramlatával, melyet „spirituálisoknak”, vagyis a jámbor lelki életet élő szerzeteseknek neveztek. Ezek Szent Ferenc eredeti, puritán életmódját akarták követni s a rendet is ebbe az életformába visszahívítani. Ellenszenvvel támadták főleg Szent Bonaventurát, aki a filozófiai tudománvokat és általában az új tudománvos irányzatot akarta a ferences rendben meghonosítani. Tudjuk, hogy Roger Bacon nemcsak ismerte őt, hanem a szent egvéniisége, tudománva, életszentsége nem kis befolyást gyakorolt rá. A spirituálisok támadása azonban nemcsak Bonaventurát, hanem a rendi előliárokot is érte, akik annak a tudománvos lendületnek, amelyet Szent Bonaventura kezdeményezett, kaput nyitottak a rendben. Elgondolhatjuk, hogy a spirituálisoknak szemében milyen szálka volt Roger. Ilven körülmények között a rendi főelőliáró inkább a párizsi érsekre hallgatott és a római kuria részéről kapott figyelemzetést is követve a nagyobb rossz elhárítása végett járt el oly szigorúan Roger Bacon ügyében. De korántsem bélyegezte őt eretneknek, hamis tévtanítónak, az egyház ellenségének, vagy erkölcsileg romlott szerzetesnek. A legsúlyosabb vád, amit ellene felhoztak s amelynek értelmében ellene eljártak, az volt csupán, hogy gyanús és veszélyes elvei, tanításai, mesterségei vannak. Így azután csupán a világtól és a többi rendi tagoktól kívánták őt elszigetelni a maguk módja és a kor szokásai szerint. Hatását azonban ezzel sem tudták kiküszöbölni. A ferencesek között továbbra is voltak tudósok, akik Roger Bacon szellemében dolgoztak és tanítottak, akik tudománvát tovább felesztették. Példa rá Thomas *Bungay* magiszter, akit 1275-ben tartománvfőnökké választottak, holott ő is tanította Oxfordban a természettudománvokat, hangsúlyozta a tapasztalati, induktív módszert, akárcsak Roger. Abban a vajúdo században tehát, amelyben Roger Bacon született és élt, nyugtalan szelleme, ha nem is tudott egvényesen és zavartalanul fejlődni, mégis olyan volt, mint a gerjesztő kovász. Termékennyítően hatotta át rendjét is, ennek tudósait és a későbbi korok gondolkodóit is.

MÁJUS

*A dómmal szemben a téren csupa fehér szösz ez a vén nyárfa;
mintha kiöltözött volna, szorongó kései nászra.
Valahol egy kollégiumban diákok nyúzzák a harmonikát.
A bástya alatt bodzaerdő, sok-sok rezgő fehér tányérvirág.
Elszorul tőle a szív, milyen gyorsan elmegy az élet,
míg viszi, viszi, viszi a meleg nyári szél a nyárfapihéket.*

Rónay György